

Srce trgajoče sličice s premogovnega polja

Zaupniki rudarske organizacije poročajo, v glavnem od pomočnem stunu reči, da se človeku ježe lasje na glavi.

Pittsburgh, Pa. — Člani od pomočnega rudarskega odbora so rudarji iz različnih lokalnih društev rudarske organizacije United Mine Workers v državah Pennsylvania in Ohio. Poročila, ki jih podajajo ti člani o razmerah na stavkovnem polju, tvorijo razumljivo sliko o bedi in pomanjkanju med stavkajočimi rudarji. Slika je taka, da se zavedamo pesti, ker se zaveda, da je to revščino povzročila pešica izredno bogatih ljudi s svojo trdozornostjo in trmoglavostjo na eni strani, na drugi pa velika nezavednost delavske mase, katero vdrjujejo in pojačujejo gladkojezični jezuiti in lažnjivi demagogi, provokatorji in krivi preroki, oblečeni v reakcijski jarni plašč božjih odposlancev, ki imajo edino pravi ključ do nebeskih vrat, ali pa v "revolucijarno rdečo srjajo", ki je v resnici še bolj črna kot je zimska sutana, da pocepijo delavstvo, da ni elozno proti svojemu največjemu sovražniku — kapitalizmu.

Na vsako seji se slišijo poročila o bedi stavkarjev, ki je tako strašna, kakor da bi se stavkarji nahajali na nerodovitnem skalnatem otoku, na katerem ne raste niti trava, ne pa v deželi, ki se rada pobaha, da je najbogatejša na svetu. In ta beda se ne znižuje, ampak postaja večja in strašnejša.

Jacob Bell iz Yorkville, Ohio, je poročal, da njegovo lokalno društvo šteje 240 članov. Izmed teh jih je prejele 120 po \$4.50 podpore. Skupaj \$540. To podporo so prejeli v času devetmesečnega izpisa. 120 rudarjev pa ni prejelo ničesar. Poleti so nekateri izmed rudarjev delali na polju sladkorne pese v Michiganu. Prišla je jesen, za njo zima in v Michiganu ni več dela zanje.

Oliver Rigot iz Tiltonville, Ohio, kjer je podružnica šte. 397 rudarske organizacije in ima Warren Collieries kompanija svoje premogovnike, je skoraj povedal isto kot Jakob Bell. Podružnica šteje 140 članov in samo dvajset jih dela. Vsak član je prejel samo po šest dolarjev, odkar je prišel izpor.

Rudar iz Bentleyville, katerega je izročeno nadzorovanje pomožne akcije za premogovnik pri Gibsonu, je povedal, da je obiskal bližnje mesto. Tu je hodil ves dan od prodajalne do prodajalne in prosil darove za rudarje. Otroci starih rudarskih družin so bosi in ne morejo v šolo. On ni prenesel, da bi gledal te boste otroke, šel je v bližnje mesto prosiť zanje, pa naj se zgodi z njim kar hoče. Odehal ni, dokler se ni vrnil s parom čevljev in nogavic za vsakega otroka. Ampak hodil je ure in ure peš in se je vrnil ves utrujen domov.

Krščanska legenda nam pripoveduje o betlehemskem umoru kako je kralj Herodež dal pomoriti vse otroke, da umori otroka, ki ima postati odrešenik ljudstva. Kar primerjajte to legendo z današnjim položajem, pa bodele jasno razumeli, da je delavska organizacija — strokovna, politična in gospodarska odrešenik delavstva, ki ima odrešiti delavce mezdne sužnosti. Herodež je kapitalizem, ki hoče za vsako ceno uničiti delavske organizacije, Herodeževi hlapci so pa podporniki kapitalizma, ne glede na to, ako nastopajo v reakcijski jezuiti sutani, ali pa v "revolucijarno" jakobinsko na glavi.

Kratka šolska doba: izkoriščanje otrok

To dokazuje statistika, pa tudi vsakdanji zgledi.

Washington, D. C. — Ameriški otroci gredo v splošnem delati, ko dosežejo starost 14 ali 15 let. Kjer je obvezni šolski poduk omejen, pa se preje. Kakor hitro dobi otrok siromskih starišev spričevalo sposobnosti za delo, gre na delo v industrijo, kjer prične njegovo mukotrpno življenje meznega sužnja, ki traja tako dolgo, dokler ga smrt ne reši.

Gospodična Grace Abbot, predstojnica zveznega otroškega biroja, to pokazuje v statistiki, ki jo je nabrala v deset državah in štiri in dvajset mestih.

V štirih državah in sedmih mestih ne zahtevajo, da otrok dokonča ljudsko šolo, pa že dobi zrelotnost spričevalo za delo. Od 107,267 otrok jih je 56 odstotkov starih komaj štirinajst let, ko gredo delat in si služiti kruha. V treh državah in šestih mestih pa gre 24 odstotkov otrok na delo, preden dosežejo starost petnajst let. Te številke so sicer žalostne in potrdijo, da se slabo skrbi za izobrazbo delavske mladine, a so resnične.

Izpitni razpisani za prevajalce v vladni službi

Jugoslovani, ki razumejo dobro nemški, italijanski ali arabski in so državljani, imajo priliko položiti izpit.

Washington, D. C. — Zvezna komisija za civilno službo naznanja, da se bodo zopet odprli izpiti za prevajalce v različnih departamentih. Aplikacije se morajo položiti do dne 28. januarja pri zvezni komisiji za civilno službo v Washingtonu. Datum, kdaj se izpiti vrše, bo zapisan na karticah, na katerih bo povedano, da so kompetentni pripuščeni k izpitu. Letna plača za pomožnega prevajalca je \$1,500 na leto, za prevajalca \$1,680, starejšega prevajalca \$1,860 in za predstojnika prevajalcev pa \$2,100.

Provizorij traja šest mesecev. Avanzma je odvisen od pridnosti, sposobnosti in od izpraznjenih mest.

Kompetentni bodo dobili rede od prevajanja iz tujih jezikov v angleškega, njih izobrazbe in prakse. Za Jugoslovane pridejo največ v poštev arabski, italijanski ali nemški jezik. Če zna kdo še druge jezike kot n. pr. češkega, slovaškega, francoskega in španskega, lahko položijo izpit tudi za prevajanje iz teh jezikov. Ampak glavno je, da znajo jugoslovanski kompetentni prevajati iz srbsčine v angleščino.

K izpitu bodo pripuščeni le ameriški državljani. Kdor želi biti natančne informacije naj piše na naslov: United States Civil Service Commission, Washington, D. C., ali pa se naj zgleda pri tajnikih odborov civilne službe Združenih držav (United States civil service board) na pošti ali pa v colinskem mestnem uradu.

Kaj je Coolidge dobil za božič.

Washington, D. C. — Iz Bele hiše poročajo, da je prezident Coolidge letos prejel iz različnih krajev dežele devet velikih puranov, ki so tehtali od 15 do 32 funtov, svežen jeberic, ducat divjih rac, žakej krompirja iz Michigana, bušel pese, več bušlov orehov, tri zaboje oranž, 10 funtov medu, 20 knjig, lovsko puško, dva ducata žepnih nožev in za dva truka rož. — Komentar naj si čitatelj naredi sam.

ZA ODPRAVO PRIVATNIH DETEKTIVOV

Socialistični kongresnik Berger je predložil tozadevno predlogo kongresni zbornici.

Washington, D. C. — Socialistični kongresnik Victor Berger iz Milwaukee je predložil kongresni zbornici predlogo, ki odpravi privatne detektivske agencije, ako bo sprejeta v kongresu in podpisana od predsednika Coolidgea. Predloga določa jetniško kazeno, ako bi ti detektivji potovali iz države v državo, izvršujoč svoj posel.

Berger je svojo predlogo vnel v daljšem govoru, v katerem je rekel med drugim:

Pretekla aktivnost William Burnsa in njegovih tovarišev so ponovno opozorile na nevarnost teh privatnih detektivskih agencij. Ganga barab, zvodnikov, in bolj gotovo kot ne, pobojnikov in ptičkov, ki so samega sebe proglasili za detektive, jadrajo pod to zastavo varuhov zakona in reda, izvrše več zločinov, kot zločinov, o katerih pravijo, da jih iščejo.

Ta karakterizacija detektivov ni pretrana. O Burnsu poročajo, da je rekel pred več leti, da je precejšnje število privatnih detektivov očrnuhovskih tatov, ki so kdaj utekli justici, da niso bili bičani od nje. Burna mora že to vedeti.

Dvajset držav je skušalo odpraviti to zlo na ta način, da so sprejele postavbe, ki so določale, da morajo privatni detektivji imeti oblastvena dovoljenja. Zakoni niso bili učinkoviti. Te postavbe niso dvignile standarda ljudi, ki so zaposleni kot detektivji. Taki ljudje se rekrutirajo iz nižin in so vedno na uslugo onim, ki žele, da zanje izvrše nelegalno delo.

Privatne skupine, ki uzurpirajo oblast policije se ne smejo in ne morejo trpeti. Tako socialistični kongresnik Berger o privatnih detektivskih agencijah in končno pravi, če ima zvezna oblast pravico urediti trgovino, obračunati s trgovino belih sužnic, tedaj ima tudi oblast, da ima opraviti s privatnimi detektivskimi agencijami.

REKA ILLINOIS POPLAVILA FARME OB OBREŽJU.

Letos se je to zgodilo že drugič.

Canton, Ill. — V Bannerjevem odvodnem distriktu je reka Illinois zopet prestopila bregove in poplavlila rodovitno zemljo. To se je letos zgodilo že drugič. Počil je obrežni nasip, na kar je voda zdira na njive in jih poplavlja.

Država tu gradi sistem za odtok vode. Stroški so veliki, ker nagaajo poplave.

Rumunski izredniki obojejeni, pa kako!

Bukaresta, 24. dec. — Izmed tristo aretiranih dijakov, ki so prešli par tedni v antisemitskih izrednih v Velikem Varazdinu ubili pet oseb, 50 ranili in naredili na milijone dolarjev škode, je bilo večeraj pred vojnim sodiščem samo šest kaznovanih. Eden je dobil pet mesecev, dva po dva, dva po en mesec in eden 10 dni zapor.

20 caristov prijatih v Rusiji.

Moskva, 24. dec. — Sovjetska tajna policija je večeraj aretirala v Odesi 20 monarhistov. Med njimi je bivši častnik carske armade Zelinski in šest sinov drugih bivših oficirjev. Obtoženi so, da so vodili podzemsko protirevolucionarno propagando.

Agitiranje za "Prosveto"!

Božični prekomerski polet izjaleviljen

Mrs. Grayson in trije moški izgubljeni z letalom "Dawn".

New York. — V ponedeljek zjutraj ni bilo še nobenega sledu o hidroplanu "Dawn", v katerem so v petek zvečer poleteli mrs. Frances W. Grayson in njeni trije piloti iz New Yorka v Harbor Grace, N. F. Letalo bi imelo dospeti na cilj že v soboto opoldne, pa ga ni bilo od nikoder.

V nedeljo so kanadske radiopostaje dobile misteriozno depešo z morja, ki je sporočila, da "Dawn" ni v redu. Smatrali so, da je depeša prišla iz bližnje Sable otoka. Ameriški mornarični aeroplani in rušilci so takoj pohiteli tja, ali sledov o kakem letalu niso našli. Morje je bilo ves čas zelo nemirno. Ni pa še ugotovljeno, da je dotični klic prišel z letala "Dawn".

OGNJEBALEC IN POLITICAR BOJEVALA DVOBOJ.

Politikarjeva žena pa dobila kroglo v hrbet.

Chicago, Ill. — Christopher Mathison, mestni ognjebalec, in Fred Havill, politikar in okrajni kapitan republikanske stranke, sta se sprla doma v hiši. Potegnila sta samokrese in streljala drug na drugega. Havillova žena je pa dobila kroglo v hrbet. Mathisona so odvedli v zapor. Politikarjeva žena pa najbrž ostane paralizirana za vse življe dni. Mathison trdi, da ga je Havill obtožil intimnega obsevanja s njegovo ženo. Politikar taji take očitke.

UBIL OČETA.

Prejel je smrtno ječo.

Muskogon, Mich. — Lawrence Loas, star 35 let, je priznal, da je ubil svojega 65 let starega očeta. Dejanje je izvršil, da se je polastil šest sto dolarjev, ki jih je oče imel naložene v obveznicah, in zavarovalne police za pet sto dolarjev.

Mlad samomorilec.

Aylesbury, Anglija, 23. dec. — 13-letni Edward Forrest se je vlegel pod kolesa potniškega vlaka, ki mu je odrezal glavo. Samomor je izvršil, ker ga je oče karal radi slabega obnašanja. Pri dečku so našli listek, na katerega je napisal: "Nihče me ne mara, zato storim samomor."

Božični samomor.

Milwaukee, Wis. — Erra Weber, star 18 let, se je na božični praznik zadušil s plinom. Na mizi so našli listek z napisom "Merry Christmas".

Duluth, Minn. — Edward Blais, star 21 let, je razbil led na jezeru, nakar je zlezal v luknjo in utonil. Bil je bolan.

Moža je dala drugi kot božično darilo.

Denver, Colo. — Mrs. Louise A. Dudley je na božič poklonila svojega moža drugi ženski kot božično darilo. Pred sodiščem je izposlovala ločitev od sopraga z namenom, da se on lahko poroči s 16letnim dekletom v Curtisu, Neb., ki je nosna z njim.

Suhazi zapri 76letno stanko.

Independence, Kans. — Mrs. Emma B. Schuet, 76letna žena, je bila tukaj aretirana v soboto na obtožbo, da je kršila prohibicijo. Pri njej so našli 10 galon vina.

Vedja Amortaga obliče Ameriko.

Moskva, 26. dec. — Jožef Poljakov, glavni poslovodja Amortaga (Ameriško-ruska trgovska korporacija) odpotuje prihodnji teden v Združene države.

ŽENSKANIROVNA MANIFESTACIJA V WASHINGTONU

Ženske organizacije, ki se udeležijo konference, bodo zastopale deset milijonov žen. Namen zborovanja je agitacija za svetovni mir.

Washington, D. C. — Devet ženskih organizacij, ki imajo svoje podružnice križem Združenih držav, bodo v mesecu januarju prihodnjega leta obdržale konferenco v glavnem mestu. Organizacije bodo predstavljale okoli deset milijonov žen. Konferenca je določena za dne 15. januarja in bo trajala štiri dni. Na dnevnem redu je vprašanje svetovnega mira.

Kot govornice so izbrane žene, ki so podkovane o mednarodnih stikih in razmerah. Tu bodo govornice, ki bodo zagovarjale oboroženje in ki bodo nastopile za razoboroženje. Govorile bodo žene, ki so za samostojno politiko in take, ki so navdušene za ligo. Druge žene bodo zopet podpirale akcijo Združenih držav v Centralni Ameriki, druge bodo pa zavzemale stališče, da nimajo Združene države kaj iskati v latinski Ameriki. Vse te govornice bodo pa zavzemale stališče, da je svetovni mir mogoč. Ampak te žene so zelo raznolike, kako naj se svetovni mir doseže. Vraile se bodo po tri seje na dan in akosi štiri dni. Med sejami bodo pa delegatkinje izmenjevale svoje nasprotnosti.

Na konferenci bode predložena tudi dva načrta za svetovni mir. Za ta dva načrta je bila razpisana tekma in dve esaji, ki ne smeta vsebovati več kot po 2,000 besed, bodejo priznani najboljši in predloženi bode na konferenci. Žene se te tekme udeležujejo posamič in v skupinah. Esaje morajo biti vpisane do dne 1. januarja prihodnjega leta.

18.000 delavcev pred izpustom na Švedskem

Stockholm, 24. dec. — Lastniki papirnic so danes naznanili, da izprejo 18,000 delavcev 2. januarja. Konflikt je prišel, ki so tovarnarji reducirali mezdo, delavci pa nočejo sprejeti redukcije.

"Predhistorične" izkopnine ponarejene.

Pariz 24. dec. — Mednarodni zavod antropologije v Parizu poroča, da je natančna preiskava po strokovnjakih ugotovila, da je zbirka človeških kosti, posodja in orodja, ki je bila izkopana pred dvema letoma na nji-ji francoskega kmeta blizu Glozeja, ponarejena. Nekdo je zakopal te stvari v zemljo pred okrog 50 leti. Zbirka je bila takoj splošno sumljiva, ker so bile vmes kamnite tablice s misterioznimi znamenji, ki so hotele pokazati, da so ljudje v kamniti dobi že imeli plaavo. Zvedenci so dognali, da je bilo kamnito orodje izdelano z železnim orodjem. Resni antropologi niso nikoli verjeli v to zbirko.

Strušen samomor delavca.

Albany, N. Y. — Paul White, železnikar, je 23. dec. zlezal v peč lokomotive, ki je bila razbežena vročine. Ko so nekaj časa potem našli njegovo truplo, je bilo že do malega kremirano.

Sazanov umrl.

Pariz, 26. dec. — Sergij Sazonov, bivši ruski zunanji minister ob izbruhu svetovne vojne, je večeraj umrl v Nici.

Poličajska bitka v Tennesseeju

Pet policajev ubitih in trije ranjeni. Governor poslal vojsko.

South Pittsburgh, Tenn. — Na božični dan zvečer so tukajšnji policaji uprizorili krvavo bitko med seboj na glavnem trgu. V bitki, v kateri so revolverji pokali kakor za stavo, je bilo pet policajev ubitih in trije ranjeni, eden smrtno. Tennesseeški governor je kasneje poslal oddelek milice v mesto, da naredi mir med policisti.

Bitko je porodila mrinja med moštvom okrajnega šerifa in mestnimi policisti. Mrinja je nastala valed stavke delavcev v lokalni tovarni, ki traja še nekaj tednov. Šerif Coppinger, ki je bil tudi ubit, je obdolžil mestnega policijskega načelnika, da štiti skebe, medtem ko je zadnji doblil šerifa, da je prijatelj štrajkarjev. Policijski načelnik je tudi med mrtvimi.

Skoraj vsi mestni policaji so pobiti in mesto je ostalo brez redarjev. Ker je mestna uprava odredila, da šerifovi deputiji ne smejo opravljati službe v mestu, je bila posvana državna milica v policijsko službo.

Hickman priznal umor

Fotografije umorjene deklice so izklopile njegovo odpornost.

San Jose, Cal., 27. dec. — Edward Hickman je večeraj priznal, da je umoril Marian Parker in podal detajle svojega dejanja.

Deklico je ugrabil, da bi dobil \$1,500 odkupnine za nadaljevanje svojih študij. Priznal je tudi, da je umor izvršil sam in ni imel nobenega pomagača. Sprva je trdil, da je umor izvršil neki Cramer.

Hickman je deklico najprej zadavil s brisačo. Nato ji je odsekal roke in noge ter druge dele telesa. Tako razmesarjeno deklico je potem shranil v omaro v svoji sobi v Bellevue stanovanjaskem poslopju.

Hickman je dejanje priznal, ko so mu pokazali fotografije umorjene deklice. Prevzela ga je groza in je vzkliknil, da je pripravljen iti na vialice.

Hickman je star 19 let in bil je višješolski dijak in kasneje bančni uslužbenec. Vzgojen je bil versko in obiskoval je nedeljsko šolo. Njegova mati, ki se nahaja v Kansas Cityju, še vedno verjame, da je njen sin nedolžen. V petek mu je brzojavila: "Bodi miren in zaupaj v Boga. Mi vsi molimo zate."

MRTVA ROKA JE DOBILA \$1,500,000.

Ni čudo, če cerkvenjaki starini zagovarjajo kapitalizem.

Pittsburgh, Pa. — Sirotinsko sodišče je razdelilo \$5,596,149, zapuščino David L. Gillespieja, pokojnega laesnega trgovca in kapitalista. Od te ogromne zapuščine so razne cerkvene organizacije prebiterijanske sekte dobile \$1,500,000.

Citini otroci molijo za monarhijo.

Lequeto, Španija, 26. dec. — Bivša avstrijska cesarica Cita, ki živi tukaj v izgnanstvu, je na božični dan s svojimi sedmimi otroci molila v tukajšnji cerkvi, da bi Bog pokončil hudičevno republiko v Avstriji in povrnil monarhijo in krono njenemu najstarejšemu sinu.

Zaplenjen šampanec v New Yorku.

New York. — V soboto je bilo zaplenjenih 2500 steklenic importiranega šampanca, ki je bil naročen za božične pojedine v New Yorku. Pet moš je bilo aretiranih.

OPAZOVANJA

S tem pa ni rečeno, da ne
enkrat boljše. Državni kapitalizem
se sečasoma, ko bo kapital
dovolj razvit in organiziran, pre-
levi v državni socializem, iz tega
po vzgledu komunizem ali pra-
socializem. V okvirju sedanjih
razmer se lahko delajo poskusi
v malem, lokalni poskusi indu-
strijske demokracije. Taki po-
skusi, kakor čitam, se delajo že
danes.

nosti med domačini še dolgo o-
hranila afriške naselbine." Fran-
coski uradi si pridobivajo sim-
patije zamorcev z modernim
zdravljenjem bolnika in z um-
no aprovizirajo zamorcev z fi-
vilni. Tej prevdarni skrbi gre
hvala, da se je znatno ublažila
epidemija lakote oziroma je iz
nekaterih pokrajn popolnoma
izginila.

azuje	Za društvo št. 388 SNPJ.,
vsem	John Drazenovich, sed. tajni

Ljube G-č:

MED GROBOVI

Rad imam Milana, ki je tam zdolaj v Krasa doma. Vselej, ko pridem, mi odgrne črn prtič od srca in same žalostne čitane. Zadnjikrat so mu zablodile oči skozi okno v megleno cunje, ki so se trgale iz rup. Ni me pogledal. Kot da pripoveduje svojemu srcu tam zunaj sredi polj, je govoril:

V peščenju čepi kraško selo. Bele koče so nametane na kup kot gomila lobanj, umita od dežja in vetra. Ljudje v tem selu so kruh. Bodi hotnež, bodi razbojnik: če se zrušiš za plot v smrt, vzemo te kot speče dete k sebi in ti vrnejo življenje z ljubeznijo. Tako silna je.

O vi moji ljudje, ki ste iz kamenja zrasli, kako ste eno z menoj! Sivi oči in ti, mladec s krampom in koso, brata sta mi. Mati, v grob ležeš, dekle, ki ti je roža na gredi sestra, jaz vaju umem kot svoje srce. Pa sem tuje...

Slednji dan je vlekla moja pot tja. Deco sem učil moliti v šoli in cerkvi. Stopil sem v šolo. Vzvel zapisnik, stegnil desno na prvega pred seboj:

"Kako ti je ime, dečko?"
"Giuseppe!" je usekal trdo mali Krapevec.

Mrzlo in tuje je jeknilo do

mojega srca; kot bi se nekaj vlažnega zvijalo okrog njega in se zagrizlo vanj.

"In ti?" sem veroval v sosedu.

"Antonio!"
"Skorenj si," se mi je razlilo iz žolca. "Ali te zove mati tako? Ali ne znaš več ponoviti njene besede? Sram te bodi! Da veš: Jože, si, Tone, Janec... Kaj se pačis in mečeš ime, ki so ti ga mati dala pri krstu, kot star škorenj v grupe..."

Janec, tretji, je temno vstal, v tla je bodel:

"Učiteljica nam je rekla, da moramo odslej tako povedati, če nas kdo vpraša."

"Tako je, moramo," je odmevalo iz zbora, "če ne, bom tepen!"

Odrisal sem bol iz oči in besede in toplo kramljaj:

"Ti, plavalaska, ne bom te vprašal za ime, vidim, da ne veš zanj," sem vrzel oči v sredo.

"Le koliko let imaš, rad bi vedel."

"Sedici, gospod."

Petdeset mladih teles se je zazibalo, se vrglo v smeh. Pa ni domela, čemu. Pregloboko je bilo položeno v njeno kri tisto tuje besede, tisočkrat je bilo vrženo z njenih ust za signorino:

dici, undici, dodici...

Ni se zavedala, da je svojo mladost prekoračila za deset let.

"Morda radi imena," je iskala za smehom. "Gospod so dejali, da ne vem zanj... Pa vem, gospod."

"Veš, dete? No?"

"Mimica Beričič."

"O, mimica, bela golobčica, na podobico! Jezusček je na njej; ker si Mimica, te ima rad... Pa, Mimica," sem se vrnil, ne veš, kaj se pravi po naše sedici? Se eno podobico dobiš?"

"Ne vem, gospod," se ji je zlomila glava.

"Pa mi štej po naše do sedici, tako kot doma mati šteje."

Mimica pogleda plaho k vratom, še skozi okno ji begajo žalostne oči. Prav tiho šteje:

"Eden, dva... devet..."

Dalje ni šlo. Se sva od kraja začela, preko devet sem ji pomagal. Potem sem dejal:

"Zdaj pa sama!"

Pri devet je znova obstala ali pa je kar mehnično skočila v dici, undici, dodici...

Stopil sem do nje, jo prijel za plahi ročici in ji zrl v sinje oči, ki so se orosile.

"Dete, pa moliti znaš: Oče naš?"

Dvoje plahih oči se je neakotno vdano utonilo v moje:

"Znam, atej."

Odrgral sem se od teh petdeset blidih obličij, usta so se mi skrivila, iz srca je vrelo v grlo;

bal sem se, da bi zatlul... Po kleknil sem pred Marijo in molil:

"Za naš tužni Kras, Oče naš..."

Kot bi šel vihar skozi lozo, se je petdeset teles zrušilo na kolena in molilo: Oče naš, pridi k nam Tvoje kraljestvo...

Tisti večer sem se zgrudil v mrak božjega hrama pred Učenika in se bridko zjokal za naša mlada srca, ki umirajo...

To je žalostno zvenelo iz srca mojega prijatelja, ki pa je moral radi presilne ljubezni tja, kamor ni šel rad...

Se je zvenelo:

V poldan sem zdel ob oknu in se vtpiljal v šum mladih duš:

deklice in dečki so vreli iz šole. Brezkrbne je pelo v obličjih, smeh se je razlival v vas.

"O, mi črnogledi!" sem se zdrnil v sredo, "toliko jih je, pa trpimo v sebi: Ko se bo zapri pokrov na grob za nami, poslednjim, se bo grobišče razraslo čez vso to zemljo, za vso to rod. Vse bodo zagrebili: zvestoba, ljubezen do te grude; na dno pa bodo sunili besedo, to našo, ki ti je sladka kot mati, če jo ujameš v tujini... Groblja bodo vsa ta polja, vanje bodo s plugom rezali tuje..."

Beži, grda misel, lažeš! Glej jih, tam je naš vrt, kaj je cvetja! Ko se bo upognila jesen, se bo natreslo sadja za vse naše ljudi. O, glej jih, ne trpijo več. Grobov ne bo za vas. Nas, stare, bodo vrgli vanje; in mladi boste naprej ljubili to zemljo, te zveste ljudi...

Slomel sem ob oknu in mlad sem bil tisto minuto. Se zaukal bi kot črednik na hribu.

Deklice so zavile pod moje okno. Tam so cvetele težke vrtnice. Omamen vonj je zajemal ves vrt in še do okna se je kadil. V rože so se zagledale.

"Lepe so; pa čigave?" se je vzbudil vzdih sredi grude.

"E, kaplanove," je druga zaničljivo metala iz sebe. "Ta človek je tepec. Vedno se dreinja za te ljudi: ljubite svoj jezik, ne zatajajte zemlje, očetje spe v njej, ne bežite na tuje..."

Ba, ba! Ali misli, da bo slovenski kralj? Pa če bi bil, tepec bi ostal. Kaj so Slovenci? Dve pedi zemlje imajo: ena je groblja kamenja, druga borovcev in rešja. Zdaj pa si naj izbirajo:

ali bi jedli kamenje za večerjo in rešja za kosila, ali obratno — Ampak mi, Taljani..."

"Saj nisi. To si kot mi: Slovenci."

"Ne, ve ste kmetice, moj oče je tržan; nima oblatenih rok. Pa ne veste, kaj je povedala signorina: Hlapci so ljudje pri nas in dekle so žene. Ne maram biti dekla, zato sem Taljanka; signorina bom."

Mrklo so padale te besede na deklice. Ko je umolknila tržanka, je molčeval vsa mlada grla.

"Ali smo res samo dekle? In naša mamica je dekla? In atej — hlapec?"

Nova laž se je odstrila njihov arcu; ta je zabolela kot mrzel nož. Atej in mama — kdo je tolik na vsej zemlji? Pa praviš: hlapec, dekla?...

Ob vrtu so se vzrastle v zemljo kot neme rože; pa niso pile vonja, niso videle rdečih gred, za ped se niso genile. Oči so se jim nemirno iskale med seboj, ali bo katera povedala, da jo do krvi boli, da se ji je leden kamen vlegel na srce. Pa eni ni pokazala poti v srce. Sram jo je polil za bolečino. Vse so se grenko zavedle, da so še majhne, majhne pred to trdo tujko, da ji ne morejo vrniti.

"Pojdimo!" je zvonil njen glas. "Kaj stojimo pred farovskim vrhom, kot da čakamo na kosec kruha!"

Na prvo besedo so šle, molče. Zelenca veriga jih je davila, da niso ene besede v odgovor povedale.

"Ali gremo za mrtvaško procesijo? Tam si moraš z robcem drgniti oči. Me pa zapojmo!"

Tedaj šele je Pepca začutila, da molči pred tem tujim dekletom: ona, ki je prva v šoli, molči. Boji se v oči vrediti: Laž je, kar so govorila, sama laž.

"Dajmo eno!" ji je zletel vik nad vse. Pesem je ljubila. Ob njej ti je odpušal, če si jo v sr-

ce zabodel. "Ono dajmo: Kje dom je moj! Ne?"

"Dajmo jo, dajmo!" je šumelo med deklicami. Tensilo jih je nekaj; hotele so globoko zajeti poldan v pesmi. Tisto opoziko, ki je leglo čez njih srce kot mrzla kača, so otresale.

"Začni, Pepca!" so prosile.

"Brrr! Tisto pojo kravje pastirice tam gor," se je zagrizla Taljančica v usta, da so se bele vdolbinice vtisnile. Zalilo jo je, da ima Pepca močnejšo besedo.

"Tako moramo, kot se nam spodobi; nam, ki smo šolane."

In zažuborela je kot škrlanec pod soncem:

Giovinazza, giovinazza, prima vera di bellezza: nel fascismo e salvezza della nostra liberta...

Vse pojo, tudi Pepca. Pojo, pa ne vedo, da pojo, najmanj, da je tuja pesem. Pojo, da se izkriče, da sunejo iz sebe tisto dušeto bol, da jim ne raztrga prsi...

Kriče, kot so v šoli za učiteljsko kričale. Enoglasno, brezmiselno mečejo tuje besede iz sebe...

Čez naše polje je zvenela pesem. Saj še ni dolgo, ko so pela tu dekleta nedolžne pesnice, morda še ni umrl odmev od tedaj, v kaki globeli je skrit — pa že vstaja nova pesem, ki laže, iz nedolžnih, žalostnih src naše deince v re.

Zapri sem okno, da ne bi slišal... Kot kladivo v črni kovčnici je teplo po mojem arcu. V dlan mi je padel obraz in grizel sem se do krvi v ustne, da ne bi zdijval ob bolečine...

Moja deca, kam gremo... Ko mi je Milan to trgal iz srca, je iskal z očmi preko gora, tja hodil na beli Kras med svoje male, ki jih je ljubil, ljubil... Pa plakal je kot dete...

Telefon Cadillac 9437

Tel. na dom Empire 8775

IVAN A. MAROHNIC

Attorney at Law

(ODVETNIK)

Govori slovensko

1129-1131 First Nat'l Bank Bldg.

Woodward Avenue and Cadillac Square,

DETROIT, MICH.

ISCEM SESTRO

Paula Krashovitz, roj. P. Mayer

iz Trbovelj. Zadnjikrat se je

nahajala v Bingham Canyonu,

Utah. Cenjene rojake prosim,

ako kdo ve kje se nahaja sedaj,

da mi to naznani, ako bo pa

sama čitala ta oglas, jo prosim,

da se nemudoma priglasi na moj

naslov: Albin Mayer, E. Amelia,

No. 378, West Fort William,

Ont., Canada. — (Adv.)

POJASNILO DRUSTVENIM TAJNIKOM IN POSILJATELJEM RAZNIH NAZNANIL.

Kadar pošljete listu Prosveta kakorikoli naznanila in zavale o smrti, tedaj vselej povejte v pismu, ali želite imeti plačan oglas ali kot navadno vest. Ako je priobčeno kot navadna vest, se izpusti iz naznanila vse osebne zahvale in imena posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa želite imeti priobčeno celo vrsto raznih imen in drugih stvari, je pa to oglas, za katerega se mora plačati, to velja za člani in za nečlane. Nadalje velja isto tudi za razne prireditve, veselice, shode, itd. Vselej je treba povedati, ali hočete imeti plačan oglas ali samo navadno častnikarstvo vest, tudi v takem slučaju se za navadno vest, naredi stvar bolj na kratko in se pove le važnejši del. Če pa naročite, da naj bo plačan oglas, se priobči vse, kar zahtevate. Isto tako velja za vas druga naznanila, če se koga liče, ženitvene ponudbe, prodaje, itd. Za vse take stvari se mora vedno povedati, da naj bo to oglas, kolikokrat naj se isti priobči in da bode zanj plačali. To pojasnilo dajem radi tega, ker je to sklep konvencije, da se potem ravna vse, društva, člani, naročniki in upravnštvo lista. Prosim, da to upoštevate in se po tem ravna. — Filip Godina, upravitelj.

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

Agitirajte za "Prosveto"!

NAROČNIKI POZOR

Znamenje (Nov. 30-27) meni, da vam je naročnina tekla ta dan. Ponovite pravočasno, da vam lista ustavimo. Ako lista ne prejete, je mogoče vstavljen, ker bi plačan. Ako je vaš list član in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vsled napake naslova, pišite nam dopisno navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi do življenjski tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je: in za pol leta pa \$3.00. S. N. P. J. doplačajo \$4.80 leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cleveland za leto \$7.50, pol leta \$3.75, člani \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1. Člani doplačajo samo 50c poštino.

Mladinski List stane za leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO

"PROSVETA"

2857 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Klub št. 1, J. S. Z. Dne 31.

Silvestrova zabava v dvorani S. P. J.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

AMERIŠKI SLOVENCİ—izvirna krasna knjiga, obsega 682 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane \$5.00

Slovensko-Angliška Slovnica—zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine; s dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo \$2.00

Zakon Biogenetike—tolmači naravne zakone in splojni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro. \$1.50

Pater Malaventura—V Kobaridu—zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaji rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami. \$1.50

Zajedaki—resnična povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki. \$1.75

Jimmie Higgins—krasna povest, ki jo je spisal slovit ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek. \$1.00

Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 262 strani mehko vezana, stane samo 50c

"Hrbtenica"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom—mehko vezana, stane samo 25c

"Informator"—knjižica s vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člani—stane samo 20c

Plašite poje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2857 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Plašite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA

Rado Murlik: HČI GROFA BLAGAJA

(Dalje)